

Obduksjon

Kirstis mor hadde bare noen uker igjen å leve. Hun lurte på om moren ville bli obdusert.

Kirsti ville snakke om sin kreftsyke mor.

Pasient Det går nok dessverre mot slutten, sukket hun.

Jeg spurte om legene hadde antydnet hvor lang tid moren hadde igjen å leve. Hun sa at de ikke ville si noe bestemt, men at det kanskje var noen uker.

Farens plutselige død for tre år siden hadde vært et sjokk for Kirsti og moren. De hadde blitt ytterligere forskrekket da de nesten tilfeldig fikk rede på at han hadde blitt obdusert. Kirsti hadde begynt å tenke på dette nå som morens liv gikk mot slutten. Moren hadde reagert sterkt på at de hadde skåret i kroppen til mannen hennes og tenkt på om kroppen hans var blitt behandlet på en verdig måte av personalet. Kirsti lurte på om sykehuset hadde lov til å foreta obduksjon av faren den gangen, og om det samme kunne skje med moren. Ut i fra morens reaksjon da faren døde var Kirsti helt sikker på at moren ikke ønsket å bli obdusert.

Jeg spurte om det var mulig å finne ut hva hun mente. Kirsti svarte at de ikke klarte å snakke om døden som var nær forestående selv om begge visste innerst inne at det gikk mot slutten. Det lot seg derfor ikke gjøre å avklare spørsmålet om obduksjon, trodde Kirsti.

En obduksjon er en operasjon etter at døden har intruffet der legene undersøker de organene som kan ha vært rammet av sykdom. Et slikt inngrep gjøres ofte dersom sykdomsforløpet har

vært noe uvanlig, eller man av andre grunner trenger å vite mer om årsaken til at personen døde. Det kan også være en hjelp for pårørende å få full klarhet i spørsmål knyttet til den avdødes sykdom.

I Forskrift om obduksjon presiseres det at den skal foregå på en hensynsfull og verdig måte og med respekt for den avdøde og de nærmeste pårørende. Jeg fortalte Kirsti dette og at forskriften hadde blitt endret siden faren hennes døde. Den gang kunne det foretaes obduksjoner med mindre den avdøde eller pårørende hadde gitt klar beskjed om at de ikke ønsker det. Nå skal pårørende informeres og gis anledning til å avslå anmodningen om obduksjon. Den skal i så fall ikke utføres med mindre det av særlige grunner er nødvendig å få slått fast dødsårsaken. Pårørende skal i så fall bli informert om dette. Kirsti nikket og sa at hun syntes var det var godt og riktig at reglene var endret.

Jeg spurte Kirsti om hun ville klare å åpne for at moren fikk snakke om døden. Mange som ligger på dødsleiet synes det er trist at ingen orker å snakke om det som opptar dem mest av alt. Å være alene om tankene og kjenne redsel for døden var kanskje det verste for moren akkurat nå. Mange etterlatte føler også sorg over at den døende ikke fikk delt sine tanker om det som skulle skje. Hvis moren ikke ville snakke om døden, skulle hun selvfølgelig få slippe. Men da kunne Kirsti vite med seg selv at hun hadde gitt moren mulighet til å formidle sine følelser og refleksjoner ved livets slutt.

Kirsti sa at hun ville prøve å prate med moren men var ikke sikker på om hun klarte det. Det var en tung tid i vente for Kirsti. Hun var sterkt knyttet til sin mor, og det ville bli tungt å miste henne selv om hun var 85 år gammel.